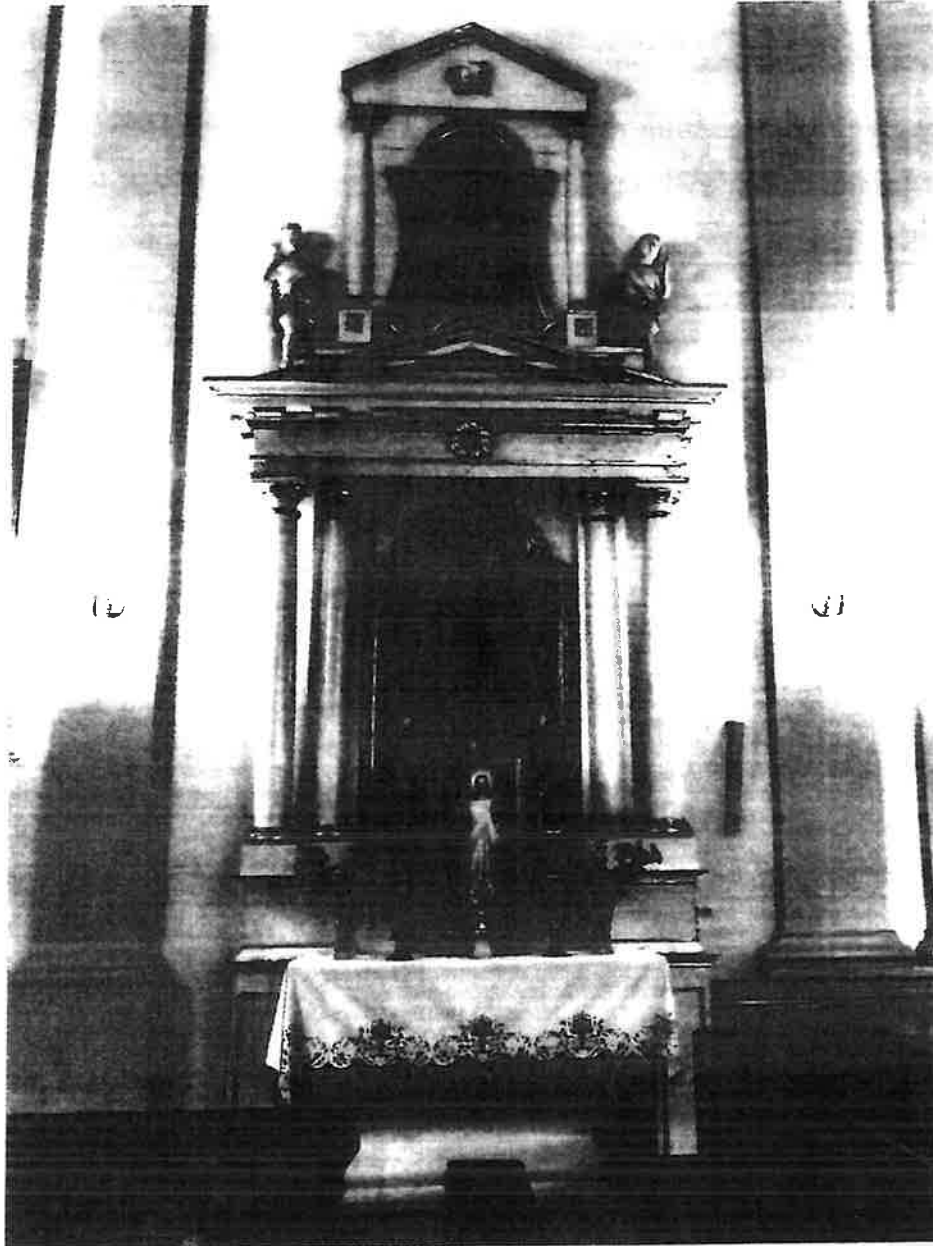

Program prac

Konserwacji i Restauracji Ołtarza bocznego południowego (XVIII w.) z kościoła p.w. św. Stanisława Bpa Męczennika w Drobinie

Wykonawca programu: Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki

Katarzyna Butrym-Uniewicz

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM
[Signature]

Zotecznic do umowy W007/Płock nr 489/2022 z dnia 3.11.2022

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 2022 38 31, fax 2022 38 32

Miawa 2022

za zgodność z oryginałem
data 23.11.2022
podpis *[Signature]*

14.10.2022
Konservator Dzieł Sztuki
dyplom UMK 1400/180511/2016
mgr Katarzyna Butrym-Uniewicz

1. KARTA TYTUŁOWA

1.1. Dane o obiekcie

Obiekt: DROBIN; KOŚCIÓŁ P.W.ŚW. STANISŁAWA BISKUPA; OŁTARZ
BOCZNY POŁUDNIOWY Z WIZERUNKIEM SERCA
JEZUSOWEGO

Czas powstania: XVIII w.

Styl: barok

Materiał/technika: konstrukcja ołtarza wykonana z drewna sosnowego, warstwy malarskie
w technice tłustej tempery, elementy dekoracyjne złoczone i srebrzone;
obrazy olejne na płótnie,

Autor: K. Alchimowicz

Użytkownik: Parafia p.w. św. Stanisława BM w Drobinie

Nr rejestru zabytków:

1.2. Dane o programie

Inwestor: Parafia p.w. św. Stanisława BM w Drobinie

Zakres prac: program prac konserwatorskich, dokumentacja fotograficzna

Firma wykonująca program: Konserwacja i Restauracja Dzieł Sztuki Katarzyna Butrym-
Uniewicz

Autor programu: mgr Katarzyna Butrym-Uniewicz

Autor zdjęć: mgr Katarzyna Butrym-Uniewicz

1.3. Dane o dokumentacji programowej

Liczba stron tekstu: 7 - A4

Fotografie: 6

Data i miejsce wykonania: wrzesień 2022 r.

Branża: konserwacja zabytków

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 242 24 21, 242 24 52

za zgodność z oryginałem
data 23.11.2022
podpis

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

2. HISTORIA

Parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Drobinie erygowana została w XIII lub na początku XIV wieku. Kościół był wielokrotnie odbudowywany i niszczone na przestrzeni dziejów: w 1536 r. z powodu pożaru, w czasie wojen szwedzkich, w 1770 r. z powodu zawalenia dachu i ścian bocznych. W 1780 r. nastąpiła kolejna odbudowa, w trakcie której nadano budynkowi obecny kształt bryły, zmodyfikowany jeszcze po wojnie w latach 1949-1950 w stylu gotycko-neobarokowym. Biała karta informuje, że nastawa ołtarzowa powstała w roku 1775r. natomiast same obrazy i rzeźby są wcześniejsze.

3. OPIS

Ołtarz architektoniczny przylegający do ściany nawy. Dwukondygnacyjny ustawiony na wysokiej podbudowie za mensą. Mensa ołtarzowa w formie sarkofagu, wapienna, retabulum jęzopolowe, drewniane. Centralną i największą część nastawy zajmuje obraz Serce Jezusa pędzla Kazimierza Alchimowicza ujęty złotą ramą. Całość flankowana parami kolumn toskańskich. Gzyms belkowania zdobiony kostkami modylionów, podtrzymuje tympanon nad którym wznosi się zwieńczenie jęzopolowe zdobione obrazem św. Stanisława Kostki. Nastawa ujęta dwiema korynckimi półkolumnami, zwieńczona trójbocznym tympanonem. Na belkowaniu para figur aniołów w przykłęku.

Obraz w polu głównym namalowany przez K. Alchimowicza przedstawia Chrystusa en pied stojącego w kontrapoście. Prawa dłoń wskazuje na gorejące serce w cierniu, lewa wyciągnięta przed siebie. Ubrany w ciemnoczerwony suknię i szmaragdowy płaszcz. Tło żółto brązowe. W prawym narożniku sygnatura „K. Alchimowicz/1894”.

Ołtarz ma jasny, kremowy kolor, częściowo złocony.

4. STAN ZACHOWANIA

Stan zachowania obiektu jest zły i wymaga podjęcia prac konserwatorskich i restauratorskich. Największym zagrożeniem są zniszczenia powstałe wskutek działalności owadów, które osłabiają konstrukcję ołtarza oraz deformują kształt obiektu poprzez liczne ubytki drewna, warstwy malarskiej, szerokie pęknięcia, szczeliny.

Widać ubytki w drewnie, warstwie malarskiej i złoceniach. Brakuje drobnych rzeźbionych elementów, kawałków ornamentów. Warstwa malarska łuszczy się i rozwarstwia, ukazując kolejne fazy chronologiczne. W złoceniach widnieją liczne przetarcia oraz korozja metalu.

5. CEL

Celem planowanych prac konserwatorskich przy ołtarzu jest powstrzymanie postępujących procesów destrukcji obiektu, usunięcie skutków działania czynników niszczących oraz uczynienie stylizacji oryginalnych form i kolorystyki. Założeniem podstawowym jest przywrócenie pierwotnej wartości funkcjonalnej i estetycznej obiektu.

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
00-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 22 822 98 74 fax 22 822 75 57

za zgodność z oryginałem
data 23.11.2022
podpis

Konserwator Dziej Sztuki
dyplom UMK 1400/180511/2016
mgr Katarzyna Butrym-Uniewicz

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

6. PROGRAM PRAC

6.1. PRACE DOKUMENTACYJNE I TECHNOLOGICZNE

1. Kwerenda ikonograficzna.
2. Opracowanie dokumentacji powykonawczej konserwatorsko-restauratorskiej z przeprowadzonych prac zgodnie ze standardami określonymi w Załączniku do Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 października 2015 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Poz. 1789).

6.2. PRACE WYKONAWCZE

1. Wykonanie szczegółowej dokumentacji stanu zachowania (opisowa, fotograficzna, rysunkowa). Zarejestrowanie w formie opisowej, fotograficznej i ew. rysunkowej (z wykorzystaniem rysunków inwentaryzacyjnych) charakterystycznych zniszczeń. Uwzględnienie obszarów zdezintegrowanych, spękań, złuszczeń, rozwarstwień, produktów korozji metali, zabrudzeń i nawarstwień, patyny biologicznej, ewentualne spękań konstrukcyjnych i uszkodzeń w formie ubytków – mapowanie wyników powyższych badań.
2. Przygotowanie do częściowego demontażu.
3. Zabezpieczenie elementów ruchomych tj. ornamentów, rzeźb, obrazów na czas transportu i przewiezienie do pracowni konserwatorskiej.
4. Prace przy konstrukcji ołtarza będą odbywać się in situ.

Odwrocie ołtarza

1. Oczyszczenie powierzchni drewna z luźnych nawarstwień poprzez omiecenie, odkurzenie.
2. Dezynfekcja i dezynsekcja drewna środkiem owadobójczym (*Xylotox*, *Xirein*), nanoszenie pędzlem.
3. Impregnacja powierzchni drewna poprzez nasączenie 12% roztworem *Paraloidu B-72* w toluenie, nanoszenie pędzlem.
4. Zabezpieczenie drewna wielofunkcyjnym impregnatem ogniotrwałym do ochrony drewna np. produkcji firmy *Fobos*.
5. Sklejanie pękniętych fragmentów ołtarza (klej do drewna *Rakol*, pianka poliuretanowa *Chemolan B* wersja 45)
6. Uzupełnienie ubytków drewna kitem drzewnym mieszanym z żywicą epoksydową *Epidian 5* z utwardzaczem *PAC 1:1*, żywicą *Araldit* lub flekami tego samego gatunku drewna, z którego wykonano obiekt.
7. Wzmocnienie konstrukcji ołtarza w razie konieczności.

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 262 76 74 fax 262 75 50

za zgodność z oryginałem
data 23.11.2022
podpis

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM
Konservator Dziej Sztuki
dyplom UMK 1403/180511/2016
mgr Katarzyna Błutym-Uniewicz

Lico ołtarza

1. Oczyszczenie obiektu z luźnych zabrudzeń i zakurzenia delikatnie odkurzaczem.
2. Delikatne doczyszczenie powierzchni przy użyciu rozpuszczalników organicznych.
3. Podklejenie odspojen odstępniętej, oryginalnej warstwy malarskiej i złocień (*klej rybi 7%, Vinavil*).
4. Usunięcie wszystkich warstw wtórnych przemalowań i złocień (mechanicznie np. opalarką z regulowaną temperaturą i mocą nadmuchu oraz przy pomocy skalpeli i szpachli, chemicznie – dobór środków po wykonaniu szeregu prób (*Scansol, Scalpik, Aceton, Condrat 2000* itp.)
5. Doczyszczenie pierwotnej warstwy malarskiej z pozostałych pociemniałych i zmatowiałych laserunków czy werniksów przy pomocy past zmiękczających np. *Abbeizer* firmy *Dufa*.
6. Przeprowadzenie zabiegu dezynfekcji i dezynsekcji drewna środkiem owadobójczym o szerokim spektrum działania np. *Antox Z* (specjalistyczny środek do ochrony drewna zabytkowego) bądź *Altax*.
7. Impregnacja drewna pędzlowanie bądź iniekcja - 10 lub 15 % roztworem *Paraloidu B72* lub 10-15 % roztworem *Osolanu KL* w ksylenie.
8. Sklejenie rozwarstwień i spękań klejami do drewna np. *Vikol, Rakol*, pianka poliuretanowa *Chemolan B* wersja 45.
9. Uzupelnianie mniejszych i większych ubytków drewna kitami trocinowo żywicznymi; żywica *Epidian 5* z utwardzaczem *PAC 1:1*, żywicą *Araldit* oraz flekami drewnianymi, z zastosowaniem tożsamyh, sezonowanych gatunków drewna.
10. Wykonanie rekonstrukcji brakujących elementów metodą snycerską, bądź przy użyciu ww żywic, które są łatwe w obróbce a przy tym trwałe.
11. Uzupelnienie ubytków zapraw i ich opracowanie na mokro i sucho papierami ściernymi o różnej gradacji. Pod malaturę wykorzystanie białej szpachlówki akrylowej *Spakkei* firmy *Tikkurila* natomiast pod złocenia – zaprawy na bazie kredy wysokiej jakości typu bolońska lub szampańska oraz spoiwa emulsyjnego lub kleju glutynowego, modyfikowanej plastyfikującymi i elastyfikującymi dodatkami naturalnymi tj. miód i olej + PAW z dodatkiem np. masy do dublażu *HEAT-SEAL 375 (BEVA)* firmy *Lascaux + klej króliczy skórny + kreda bolońska lub szampańska*.
12. Złocenie i srebrzenie na pulment firmy *Selhamin* przygotowany z klejem króliczym.
13. Złocenie płatkami złota niemieckiej firmy *Credo-blattgold* (23,6 karata) oraz drobne uzupełnienia złotem proszkowym w celu scalenia nowych złocień z oryginalnymi, tak aby jedne nie konkurowały z drugimi.
14. Scalenie kolorystyczne metodą dobraną do powierzchni ubytków (kropka, kreska, imitatorsko) farby żywiczne *Gamblin* (oparte za żywicy laropal) ketonowe i mastyksowe *Maimeri* bądź akrylowe *Restauro*.
15. Zabezpieczenie warstw polichromii werniksem damarowym firmy *Windsor&Newton*.

RZEŻBY

1. Oczyszczenie poszczególnych rzeźb miękkim pędzlem z warstw kurzu i luźnych nawarstwień.

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
00-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 242 78 71 fax 242 78 50

za zgodność z oryginałem

data 23.11.2022

podpis ...

(Luk)

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

Konserwator Dział Sztuki
dyplom UMK 1400/130511/2016

mgr Katarzyna Bütym-Uniewicz

2. Zabezpieczenie osłabionych partii narażonych na zniszczenie, podklejenie łusek (klej rybi 7%, *Vinavil*).
3. Wykonanie badań sondażowych, odkrywkowych umożliwiających szczegółowe określenie nawarstwień oraz techniki i technologii wykonania warstw pierwotnych.
4. Usunięcie wtórnych retuszy, przemalowań metodami i środkami dobranymi po wykonanych próbach (*Aceton, Condrat 2000, Scalpik, Scansol*).
5. Przeprowadzenie zabiegu dezynsekcji metodą iniekcji z zastosowaniem środka toksycznego (*Xylotox, Xirein*),.
6. Impregnacja powierzchni drewna poprzez nasączenie 10-15% roztworem *Paraloidu B-72*.
7. Uzupelnienie ubytków drewna kitem drzewnym i żywicą *Araldit*.
8. Wykonanie uzupełnień zaprawy w miejscach ubytków, opracowanie zapraw (zaprawa kredowo-klejowa).
9. Wykonanie podkładów pod złocenia i srebrzenia w technice występującej oryginalnie na poler lub na mat, (złocenia na pulment, srebro proszkowe).
10. Złocenie płatkami złota niemieckiej firmy *Credo-blattgold* (23,6 karata) oraz drobne uzupełnienia złotem proszkowym w celu scalenia nowych złoczeń z oryginalnymi, tak aby jedne nie konkurowały z drugimi.
11. Scalenie kolorystyczne farbami żywicznymi *Gamblin*, ketonowe i mastyksowe firmy *Maimeri* oraz farbami akrylowymi *Rebensans*.
12. Zabezpieczenie warstw polichromii werniksem damarowym matowym.
13. Montaż w ołtarzu.

OBRAZY

1. Wykonanie wstępnej dokumentacji fotograficznej i merytorycznej ilustrującej stan zachowania obiektów.
2. Demontaż obrazów, zabezpieczenie i przewiezienie obiektów do pracowni konserwatorskiej w Mławie.
3. Zdjęcie z ramy i krosien.
4. Oczyszczenie odwrocia metodami tradycyjnymi – gumki, pędzle, wishab, mydło o neutralnym PH.
5. Oczyszczanie lica metodami chemicznymi – dobór metod i środków zależny od przeprowadzonych wcześniej prób (*Aceton, Benzyna lakowa, Condrat 2000, Scalpik, Remosol*)
6. Usunięcie ściemniających werniksów i wtórnych przemalowań (chemicznie, mechanicznie – dobór metody doświadczalny np. *Aceton*).
7. Prostowanie podobrazia, kontrolowane, delikatne nawilżanie i prostowanie pod obciążeniem bądź na stole niskociśnieniowym.
8. Reperacje lokalne, łatki z tego samego gatunku płótna, klejone na styk (*Vinavil*) zgrzewane kauterem.
9. Konsolidacja pudrującej się warstwy malarskiej (*Beva 371*).
10. Dublaż podobrazia na nowe płótno na odpowiednią dobraną masę dublażową (*Beva 371* w benzynie lakowej).

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
00-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 242 78 79, fax 242 78 80

za zgodność z oryginałem
data 23.11.2022
podpis

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM
Konservator Dziej Sztuki
dyplom UMK 1400/2005-11/2016
mgr Katarzyna Butym-Uniewicz

11. Uzupełnienie ubytków zaprawy kitem akrylowym (*Modostuc*). Opracowanie ich faktury.
12. Założenie werniksu retuszarskiego (*Damarowy Talens*).
13. Nabicie obrazu na podobrazie.
14. Uzupełnienie ubytków warstwy malarskiej przy użyciu farb *Gamblin Conservation Colors* oraz farb żywicznych mastyksowo-ketonowych *Vernice* i mastyksowych *Restauro-Maimeri*, rozcieńczanych *Dowanolem*.
15. Założenie werniksu końcowego damarowego.

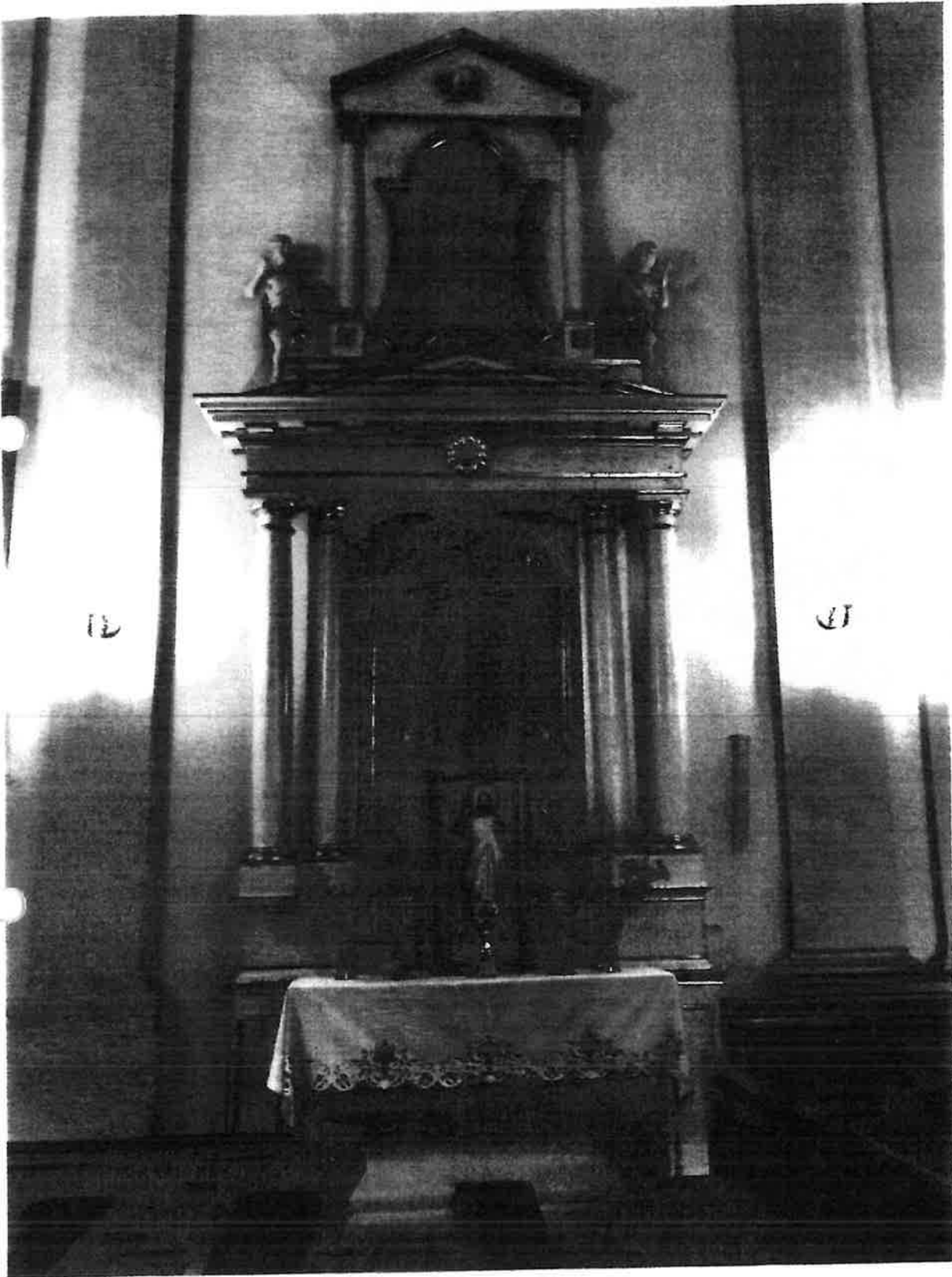
WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
29-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 252 75 74 fax 252 75 58

za zgodność z oryginałem
data ..23..11..2022
podpis *[Signature]*

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM
[Signature]

Konserwator Dzieł Sztuki
dyplom UMK 1400/10511/2016
mgr Katarzyna Butrym-Uniewicz

Fotografie

1. Stan obiektu przed konserwacją.

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

Ściągnięto do dokumentacji w 2022/Płocki nr 438/2022 z dnia 3.11.2022

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTEKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 262 72 71 fax 262 75 58

za zgodność z oryginałem
data 23.11.2022
podpis *Kurk*

Konserwator Dziej Sztuki
dyplom UMK 1400/180511/2016
mgr Katarzyna Butrym-Uniewicz

2. Widok na obraz główny „Serce Jezusa”, sygn. K. Alchimowicz.

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 262 75 74, fax 262 75 59

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM
..... podpis
..... data 28.11.2012
..... za zgodność z oryginałem

Konserwator Dział Sztuki
dyplom UMK 1400/1805/11/2016
mgr Katarzyna Batrym Uniewicz

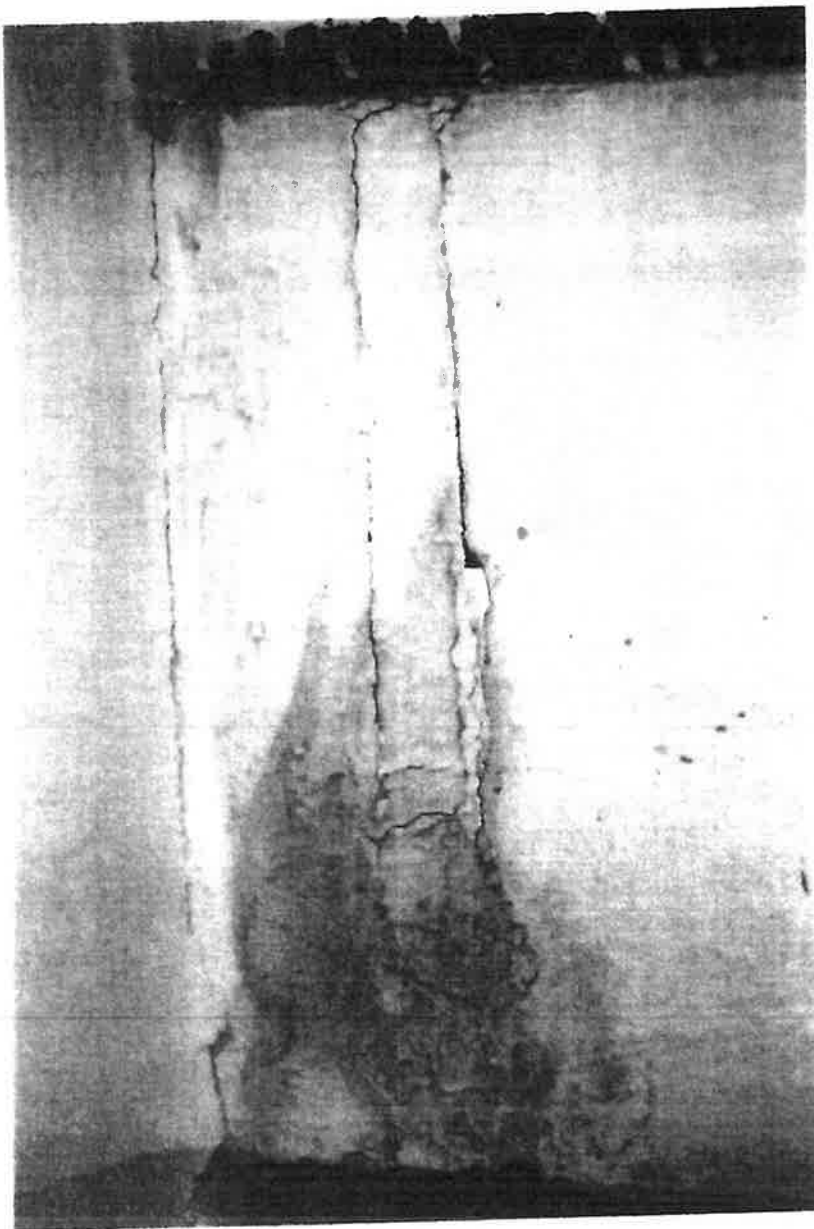
3. Zwieńczenie ołtarza z obrazem „ św. Stanisława Kostki”.

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
29-400 Płock, ul. Zduńska 13A
50 76 74 50 76 74 50

za zgodność z oryginałem
data 23.11.2022
podpis *Kurk*

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM

Konserwator Dziej Sztuki
dyplom UMK 1400/190511/2016
mgr Katarzyna Butrym-Uniewicz

4. Stan zachowania obiektu – spękania, ubytki w warstwie malarskiej i zaprawie.

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13A
22 78 74 62 22 75 55

za zgodność z oryginałem
data 23 11 2022
podpis *[Signature]*

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM
[Signature]

Konserwator Dziej Sztuki
dyplom UMK 1400/1895/11/2016
mgr Katarzyna Bułrym-Uniewicz

5. Stan zachowania jednego z aniołków w zwieńczeniu – widoczne przemalowanie, zabrudzenia.

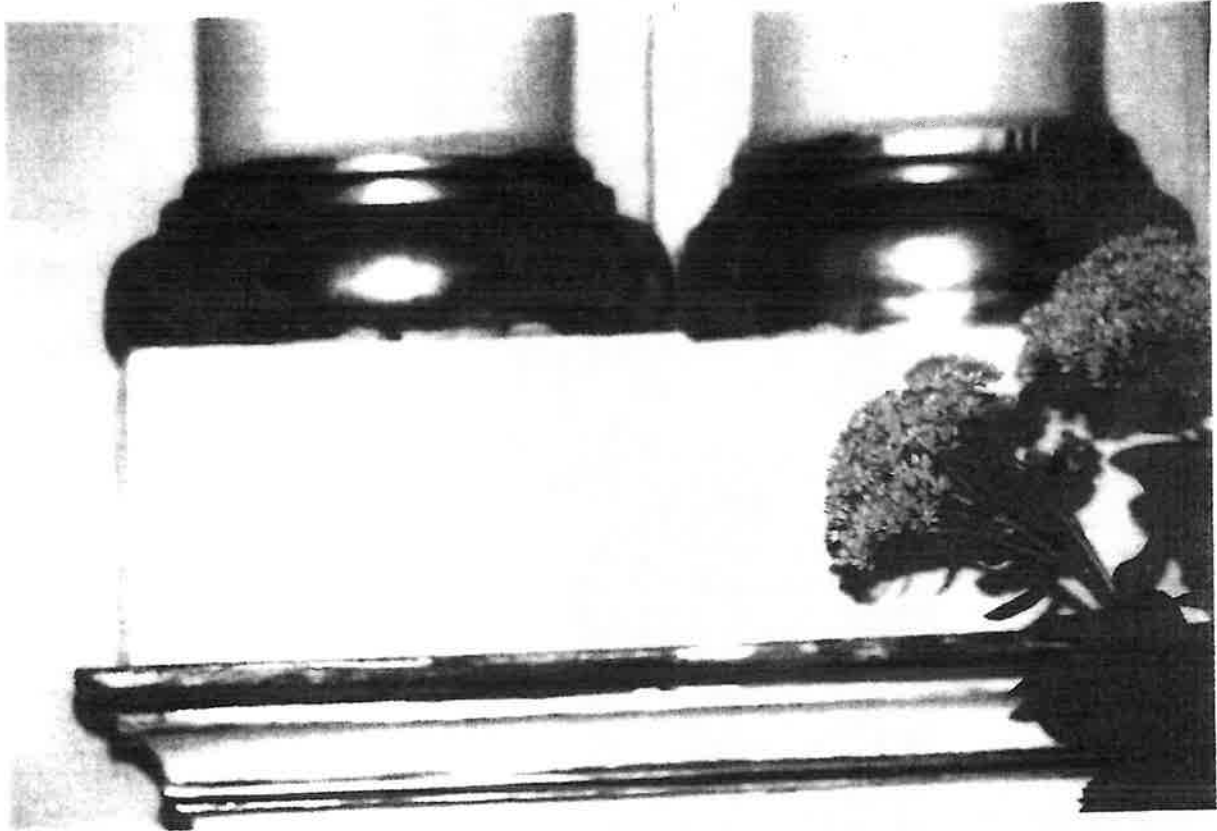
21.08.2017

Konserwator Dziej Sztuki
dyplom UMK 1400/1905/11/2016
mgr Katarzyna Butrym-Uniewicz

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
15-400 Płock, ul. Zduńska 13A
tel. 24 462 75 58

za zgodność z oryginałem
data 23.11.2017
podpis *Katarzyna Butrym-Uniewicz*

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM
Katarzyna Butrym-Uniewicz

6. Stan zachowania – detal.

WOJEWODZKI URZĄD OCHRONY ZDROWIA
w Warszawie
DELEGATURA W PŁOCKU
09-400 Płock, ul. Zduńska 13
tel. 262 78 71 fax 262 78 72

za zgodność z oryginałem
data 23.11.2022
podpis

ZGODNOŚĆ
Z ORYGINAŁEM